

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра Інноваційної діяльності в АПК

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ ПО

_____ (М.М. Кулаєць)

“ ____ ” _____ 2015 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри Інноваційної

діяльності в АПК

Протокол № 10 від “17” червня 2015 р.

Завідувач кафедри

_____ (Витвицька О.Д.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність

напрямок підготовки 1801 «Специфічні категорії»

спеціальність 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю» денної форми
навчання

спеціалізація

Факультет (ННІ) Навчально-науковий інститут післядипломної освіти

Розробники: к.е.н., доцент Скрипниченко В.А.

Київ – 2015 р.

Вступ

В умовах побудови в Україні ринкової економіки та демократичної держави головною соціальною цінністю, як вказано в її Конституції, визнана людина, її життя та здоров'я, честь та гідність, законні права та інтереси. Забезпечення гідних людини умов життя, перш за все, пов'язано з економічними перетвореннями, які неможливі без впровадження нової техніки та технологій. Людина має право на творчість, користування досягненнями науки, культури й мистецтва. У зв'язку з цим інтелектуальна власність набуває особливого значення і як засіб самовираження, і як комерційна цінність.

Курс «Інтелектуальна власність» розрахований на поглиблене вивчення правових відносин у сфері інтелектуальної власності, опанування правового механізмом їх регулювання, отримання необхідних навиків кваліфікації результатів творчої діяльності, захисту майнових й особистих немайнових прав авторів та володільників як в Україні, так і за її межами.

Цьому сприяють лекції викладачів, робота на семінарських заняттях, індивідуальна робота зі студентом, вивчення наукових праць, нормативно-правових актів, написання рефератів та контрольних робіт. Методика вивчення цієї дисципліни передбачає співробітництво й взаєморозуміння між студентом і викладачем, розвиток у студентів аналітичного мислення, вміння співставляти фактичний і теоретичний матеріал, робити самостійні висновки, прогнози та рекомендації.

Поточний контроль засвоєння знань студентами здійснюється на кожному семінарському занятті у формі усного опитування, тестування, заслуховування й обговорення реферативних повідомлень.

Заключним етапом вивчення предмета «Інтелектуальна власність» у повному обсязі є залік, мета якого полягає у перевірці знань та вмінь, набутих студентами.

1. Опис навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Магістр	
Напрямок підготовки	1801 «Специфічні категорії»	
Спеціальність	8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю»	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	108	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2014	
Семестр		
Лекційні заняття	18 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	16 год.	год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	74 год.	год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета і завдання дисципліни, її місце в навчальному процесі.

Навчальна дисципліна "Інтелектуальна власність" є варіативною складовою стандарту вищого навчального закладу.

Основні завдання курсу полягають у забезпеченні інтелектуального й соціального розвитку особистості шляхом навчання основам правових та економічних аспектів інтелектуальної власності.

До переліку взаємозв'язаних дисциплін (за навчальним планом) віднесені дисципліни, що повинні передувати вивченню даного курсу:

- макроекономіка;
- мікроекономіка;
- економіка підприємства;
- інвестиційний менеджмент;
- економіка інвестицій;
- економіка і організація інноваційної діяльності;
- менеджмент;
- маркетинг.

На дану дисципліну спирається вивчення наступних дисциплін:

- стратегічне управління підприємством;
- спецкурс з економіки підприємства;
- переддипломна практика, дипломне проектування.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати: можливості поняття та еволюції інтелектуальної власності, міжнародної системи охорони інтелектуальної власності, розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, правової охорони засобів індивідуалізації учасників інтелектуально-обігового процесу;

- визначати основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності;
- визначати складові міжнародної системи охорони інтелектуальної власності;
- складові системи інтелектуальної власності в Україні;
- інтелектуальну власність в нормах загального законодавства України;
- об'єкти права інтелектуальної власності;

- суб'єкти права інтелектуальної власності;
- алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації сучасників цивільного обороту (знаків для товарів і послуг, зазначень походження товарів);
- алгоритм правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності (типографій інтегральних мікросхем та сортів рослин);
- алгоритм правової охорони об'єктів промислової власності (винаходів, знаків для товарів і послуг) в іноземних державах;
- алгоритм правової охорони об'єктів авторського права (творів літератури, науки й мистецтва);
- права й обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- вартість предмета ліцензійного договору про передачу прав на використання об'єктів права інтелектуальної власності;
- процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення;
- випадки порушення прав власників чинних охоронних документів й заявників на об'єкти промислової власності.

Науково-технічний рівень виробництва, ефективність економіки, соціально-економічний прогрес в цілому і, в решті решт, добробут суспільства, значною мірою залежать від рівня та ефективності творчої діяльності в цьому суспільстві. Однією з найпотужніших рушійних сил розвитку цивілізації є творча діяльність людей.

Розвиток цивілізації у ХХІ ст., її постіндустріальний вектор переконливо підтвердили, що головним чинником сталого економічного розвитку можуть бути лише зростання інтелектуального потенціалу нації та науково-технологічної інновації, застосування яких суттєво впливає на обсяги та якість виробництва і споживання.

Викладання у вузах права інтелектуальної власності є настійною вимогою сьогодення. у зв'язку зі створенням і використанням об'єктів інтелектуальної власності неминуче виникають відносини правового характеру.

Організація внутрішньовиробничих ринкових відносин потребує від них глибоких знань та вмінь рішення сучасних управлінських, маркетингових, фінансових та інших задач.

Виходячи з цього метою вивчення курсу є формування у студентів знань та вмінь в області організації створення та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Основні завдання дисципліни.

- засвоїти фундаментальні поняття у сфері інтелектуальної власності та орієнтацію на їх взаємозв'язок;
- орієнтуватися у видах інтелектуальної власності, її розпізнавальних особливостях що відображені у законодавстві України та у міжнародних конвенціях інтелектуальної власності;
- засвоїти навички створення „ноу-хау” та об'єктів авторського права, творчого підходу згідно з встановленими вимогами.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- значення і сутність інтелектуальної власності;
- види промислової власності;
- критерії інтелектуальної власності;
- основні законопроекти в галузі інтелектуальної власності;
- авторське право і суміжні права;
- як здійснюється міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.

Студенти повинні вміти:

- визначати, що відноситься до об'єктів інтелектуальної власності;
- працювати з джерелами захисту права інтелектуальної власності України;
- застосовувати набуті знання з захисту інтелектуальної власності у професійній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному і економічному житті.

**3. Програма та структура навчальної дисципліни для:
– повного терміну денної форми навчання**

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Модуль №1 Право інтелектуальної власності												
Тема 1. Система інтелектуальної власності	10	2				8						
Тема 2. Об'єкти авторського права та суміжних прав	12	2	2			8						
Тема 3. Об'єкти патентного права (винаходи, корисні моделі, промислові зразки)	12	2	2			8						
Тема 4. Знаки індивідуалізації товарів та послуг. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	12	2	2			8						
Тема 5. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	12	2	2			8						
Разом за модулем 1	58	10	8			40						
Модуль №2 Економіка та управління інтелектуальною власністю												
Тема 6. Комерціалізація б'єктів права інтелектуальної власності.	12	2	2			8						
Тема 7. Управління правами інтелектуальної власності.	12	2	2			8						
Тема 8. Економіка і управління комерціалізацією інтелектуальною власністю.	13	2	2			9						
Тема 9. Міжнародна система інтелектуальної власності.	13	2	2			9						
Разом за модулем 2	50	8	8			34						
Усього годин	108	18	16			74						

4. Теми семінарських занять

№№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Система інтелектуальної власності	2
2	Об'єкти патентного права (винаходи, корисні моделі, промислові зразки)	2
3	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	2
4	Управління правами інтелектуальної власності.	2
5	Міжнародна система інтелектуальної	2

5. Теми практичних занять

№№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Об'єкти авторського права та суміжних прав	2
2	Знаки індивідуалізації товарів та послуг. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	2
3	Комерціалізація б'єктів права інтелектуальної власності.	2
4	Економіка і управління комерціалізацією інтелектуальної власності. Інформаційно-аналітичне забезпечення технологічних інновацій.	2

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Модуль №1 Право інтелектуальної власності

Тема 1. Система інтелектуальної власності

Зміст дисципліни «Інтелектуальна власність». Виникнення права інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності: привілеїв, пропрієтарна, промислової власності, вічної промислової власності, рентна, договірна, деліктна, особова, виключних прав, виключних майнових прав.

Поняття права інтелектуальної власності. Значення права інтелектуальної власності. Розвиток права інтелектуальної власності. Сутність права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності в суб'єктивному сенсі. Точки зору в науці щодо поняття та змісту права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Види права інтелектуальної власності. Поняття про інтелектуальні продукти, власність і капітал. Результати творчої діяльності як об'єкти правовідносин та їх взаємозв'язок. Інші результати діяльності як об'єкти права інтелектуальної власності.

Контрольні питання

для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Інтелектуальна власність та її становлення.
2. Теорії права інтелектуальної власності: привілеїв, пропрієтарна, промислової власності, вічної промислової власності, рентна, договірна, деліктна, особова, виключних прав, виключних майнових прав.
3. Поняття права інтелектуальної власності.
4. Сутність права інтелектуальної власності.
5. Зміст права інтелектуальної власності.

Тематика рефератів:

1. Інтелектуальна власність і її значення.
2. Види інтелектуальної діяльності.

3. Еволюція інтелектуальної власності.
4. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному й соціальному розвитку держави.
5. Становлення системи правової охорони результатів інтелектуальної власності.
6. Державне управління інтелектуальною власністю.

Тема 2. Об'єкти авторського права та суміжних прав

Поняття та ознаки об'єктів права інтелектуальної власності. Сутність об'єктів права інтелектуальної власності. Проблема визначення об'єктів права інтелектуальної власності. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.

Відкриття як об'єкти права інтелектуальної власності, їх ознаки. Об'єкти відкриття. Права авторів відкриттів. Порядок кваліфікації відкриттів. Об'єкти, що не визнаються відкриттями. Диплом як охоронний документ на відкриття, його правове значення. Винагорода авторам відкриттів та її виплата. Дискусія про віднесення відкриттів до об'єктів права інтелектуальної власності.

Винаходи й корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг. Місця походження товарів. Нові сорти рослин і породи тварин. Топографії інтегральних схем. «Ноу-хау». Науково-технічна документація. Раціоналізаторські пропозиції. Нові об'єкти права інтелектуальної власності.

Результати науки як об'єкти права інтелектуальної власності. Правове регулювання науки.

Твори літератури й мистецтва як об'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти суміжних прав.

Контрольні питання

для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Поняття та ознаки об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Відкриття як об'єкти права інтелектуальної власності та їх ознаки.
4. Об'єкти відкриття. Права авторів відкриттів. Порядок кваліфікації відкриттів.

5. Винаходи й корисні моделі як об'єкти промислової власності: поняття, об'єкти, види.
6. Промислові зразки як об'єкти промислової власності: поняття, об'єкти.
7. Знаки для товарів і послуг як об'єкти промислової власності.

Тематика рефератів:

1. Об'єкти авторського права.
2. Об'єкти суміжних прав.
3. Об'єкти промислової власності.
4. Об'єкти засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
5. Об'єкти селекційних досягнень.
6. Об'єкти науково-технічної інформації.
7. Об'єкти наукових відкриттів.
8. Об'єкти раціоналізаторських пропозицій.
9. Об'єкти захисту від недобросовісної конкуренції.

Тема 3. Об'єкти патентного права (винаходи, корисні моделі, промислові зразки)

Поняття патентного права. Відмінність винахідницького права від патентного права. Захист патентних прав. Охоронні документи в патентному праві.

Поняття патенту, його види. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Свідоцтво на знаки для товарів і послуг. Посвідчення на раціоналізаторську пропозицію.

Латентні системи. Заявочна система, її характерні ознаки. Перевірочна система та її сутність. Дослідницька система та її етапи. Змішані системи патентування.

Заявка на видачу охоронного документа, вимоги до неї. Зміст заявки. Порядок подання заявки. Пріоритет заявки та його визначення. Колізії заявок і порядок розгляду спорів. Формальна експертиза, її наслідки. Способи усунення недоліків заявок. Спори на етапі подання заявки. Експертиза за суттю. Порядок, підстави проведення експертизи по суті. Права заявника при проведенні експертиз. Рішення по експертизах

та їх правове значення. Патентування об'єктів у зарубіжних країнах.. Права промислової власності як інвестиції.

Поняття та ознаки винаходу. Об'єкти винаходу. Види винаходів, їх правове значення. Основні й додаткові винаходи. Конвенційний винахід, його особливості. Правове регулювання конвенційних винаходів. Службовий винахід, особливості його патентування. Права винахідників службових винаходів. Секретні винаходи, їх особливості. Піонерні (пілотні) винаходи. Значні винаходи, їх правові наслідки. Проблема перспективних винаходів. Об'єкти винаходу. Об'єкти, що визнаються винаходами. Поняття та ознаки корисної моделі.

Право на отримання патенту. Права винахідника. Права роботодавця (власника чи уповноваженого ним органу). Право першого заявника.

Порядок отримання патенту на винахід і корисну модель. Заявка на отримання патенту, її зміст. Реквізити заявки. Формула винаходу, її правове значення. Патентні дослідження: поняття, порядок, обсяг і глибина пошуку. Патентні фонди і патентна інформація. Дата подачі заявки, її визначення. Пріоритет винаходу (корисної моделі), визначення та правове значення. Заміна заявки на патентування винаходу на патентування корисної моделі та її умови. Експертиза заявки, її наслідки. Відкликання та заміна заявки, їх правові наслідки.

Тимчасова правова охорона, її значення і зміст. Право першокористувача та його зміст. Публікації при патентуванні. Реєстрація патенту. Видача, відмова у видачі патенту.

Права, що виникають з патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Примусове відчуження патентних прав. Дії, що не визнаються порушенням патентних прав. Обов'язки, що виникають з патенту.

Спори, що вирішуються в адміністративному порядку.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Поняття патентного права. Відмінність винахідницького права від патентного права.
2. Охоронні документи в патентному праві.

3. Поняття патенту та його види. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту.
4. Свідоцтво на знаки для товарів і послуг. Посвідчення на раціоналізаторську пропозицію.
5. Патентні системи: заявочна, перевірочна, дослідницька, змішані.
6. Заявка на видачу охоронного документа, вимоги щодо неї.
7. Порядок подання заявки. Пріоритет заявки, його визначення. Колізії заявок і порядок розгляду спорів.
8. Формальна експертиза та її наслідки. Способи усунення недоліків заявок.
9. Експертиза за суттю. Порядок, підстави проведення експертизи за суттю. Права заявника при проведенні експертиз.
10. Поняття, ознаки і об'єкти винаходу. Види винаходів та їх правове значення.
11. Права й обов'язки винахідників службових винаходів.
12. Об'єкти, що визнаються винаходами.
13. Поняття та ознаки корисної моделі.
14. Порядок отримання патенту на винахід і корисну модель.
15. Заявка на отримання патенту, її зміст. Реквізити заявки.
16. Формула винаходу, її правове значення.
17. Тимчасова правова охорона, її значення і зміст.
18. Право першокористувача, його зміст.
19. Публікації при патентуванні. Реєстрація патенту.
20. Права, що виникають з патенту.
21. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Примусове відчуження патентних прав.

Тематика рефератів:

1. Поняття патенту, його види. Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту.
2. Порядок подання заявки. Пріоритет заявки, його визначення. Колізії заявок і порядок розгляду спорів.

3. Поняття, ознаки й об'єкти винаходу. Види винаходів та їх правове значення.
4. Поняття та ознаки корисної моделі.
5. Порядок отримання патенту на винахід і корисну модель.
6. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Примусове відчуження патентних прав.

Тема 4. Знаки індивідуалізації товарів та послуг. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Знаки для товарів та послуг. Основні функції, які виконують товарні знаки. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: наукові відкриття. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: раціоналізаторські пропозиції. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: секрети виробництва. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: інжиніринг. Інші нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Момент виникнення прав інтелектуальної власності на торговельну марку. Умови надання правової охорони. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку. Закон України „Про охорону прав на зазначення походження товарів”. Умови надання правової охорони зазначенням походження товарів. Права інтелектуальної власності на географічні зазначення.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Обґрунтуйте умови надання правової охорони.
2. Охарактеризуйте Закон України „Про охорону прав на зазначення походження товарів”.
3. Охарактеризуйте виключне право власника свідоцтва забороняти іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований знак.
4. Обґрунтуйте право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
5. Обґрунтуйте право інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Тематика рефератів:

1. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
2. Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг).

- 3.Право інтелектуальної власності на географічне зазначення
- 4.Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності: раціоналізаторські пропозиції.
- 5.Умови надання правової охорони.

Тема 5. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Загальні положення щодо захисту права інтелектуальної власності. Способи захисту порушених прав інтелектуальної власності. Повноваження суду щодо захисту права інтелектуальної власності.

Поняття та визначення контрафактних порушень авторських і суміжних прав. Порядок захисту авторських і суміжних прав.

Способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав. Види й порядок відшкодування при порушеннях авторських і суміжних прав. Реалізація права на захист авторських і суміжних прав. Права творчих об'єднань із захисту авторських прав. Захист права промислової власності.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Загальні положення щодо захисту права інтелектуальної власності.
2. Способи захисту порушених прав інтелектуальної власності.
3. Повноваження суду щодо захисту права інтелектуальної власності.
4. Захист авторського і суміжних прав.
5. Способи захисту порушених авторського і суміжних прав.
6. Захист права промислової власності.

Тематика рефератів:

1. Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення.
2. Засоби охорони авторських і суміжних прав.
3. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності.
4. Адміністративна й кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Модуль №2 Економіка і управління інтелектуальної власності

Тема 6. Комерціалізація б'єктів права інтелектуальної власності.

Мета комерціалізації. Використання ОІВ у власному виробництві. Передача (продаж) прав на ОІВ. Внесення прав на ОІВ до статутного капіталу підприємства. Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві.

Комерціалізація через використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві. Майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності. Продаж прав через договір купівлі-продажу. Внесення прав на ОІВ до статутного капіталу .

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Загальні положення щодо використання ОІВ у власному виробництві.
2. Способи передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності..
3. Майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності.
4. Передача права на користування об'єктом інтелектуальної власності.
5. Внесення прав на ОІВ до статутного капіталу .
6. Закон України «Про господарські товариства» .

Тематика рефератів:

1. Поняття комерціалізації ОІВ .
2. Комерціалізація через використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві.
3. Майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності .
4. Об'єкт права інтелектуальної власності у власному виробництві

Тема 7. Управління правами інтелектуальної власності.

Розроблення нової технології і забезпечення конкурентноздатності як самої технології, так і товарів, що виробляються на її основі. Стратегії фірми щодо розроблення об'єктів права інтелектуальної власності, їх правової охорони і подальшого використання. Капіталовкладення в інтелектуальну власність. Стратегія захисту від конкурентів за допомогою отримання монопольного права на виробництво нової продукції на період продажу її на

ринку. Стратегія ліцензування на основі отримання монопольних прав на технологію виробництва, що примушує інших виробників придбати у власника прав дозвіл на використання цієї технології за ліцензійним договором. Стратегія формування уставного капіталу підприємства шляхом внесення до його складу прав на об'єкти інтелектуальної власності, що мають визначену вартість.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Обґрунтуйте стратегії фірми щодо розроблення об'єктів права інтелектуальної власності, їх правової охорони і подальшого використання.
2. Охарактеризуйте капіталовкладення в інтелектуальну власність, визначити ресурси, що необхідні для розроблення нової технології і забезпечення конкурентноздатності.
3. Охарактеризуйте стратегії фірми щодо розроблення об'єктів права інтелектуальної власності.
4. Обґрунтуйте стратегію захисту від конкурентів за допомогою отримання монопольного права на виробництво нової продукції на період продажу її на ринку.
5. Охарактеризуйте стратегію формування уставного капіталу підприємства шляхом внесення до його складу прав на об'єкти інтелектуальної власності

Тематика рефератів:

1. Роль інтелектуальної власності у забезпеченні конкурентноздатності власної продукції чи послуг, їх прибутковості.
2. Інтелектуальна власність - частина стратегічного бізнес-планування.
3. Конкуруюча інтелектуальна власність.
4. Оцініть економічну ефективність власних ОПВ.
5. Податок на інтелектуальну власність;
6. Ефективність управління інтелектуальною власністю.

Тема 8. Економіка і управління комерціалізацією інтелектуальною власністю.

Права на об'єкти інтелектуальної власності як товар. Особливості права інтелектуальної» власності як товару. Майнові права на об'єкти інтелектуальної власності. Корисність як здатність задовольняти будь-яку потребу. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Активи підприємства - рухоме, нерухоме майно і оборотні кошти. Права власності на ОІВ, права користування природними ресурсами (землею, водою, надрами), а також права користування економічними, організаційними й іншими перевагами і пільгами: податковими пільгами, місцем на товарній біржі. Нематеріальні активи – новий об'єкт фінансового обліку для України. Відмінні ознаки нематеріальних активів.

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємства». Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». ОІВ з встановленим терміном служби та ОІВ з невстановленим терміном служби. Юридичний і економічний термін служби. Ліцензія на право використання винаходу чи товарного знака. Визначення вартості переданих прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Роль інтелектуальної власності у забезпеченні конкурентноздатності власної продукції чи послуг, їх прибутковості.
2. Інтелектуальна власність - частина стратегічного бізнес-планування.
3. Дайте характеристику про конкуруючої інтелектуальної власності.
4. Визначте, яка інтелектуальна власність вам потрібна.
5. Оцініть економічну ефективність власних ОПІВ;

Тематика рефератів:

1. Особливості управління інтелектуальною власністю на різних етапах її життєвого циклу.
2. Організація та забезпечення сучасних методів управління у сфері інтелектуальної власності.

3. Забезпечення захисту і правомірного використання об'єктів інтелектуальної власності.
4. Проведення експертизи комерційного потенціалу результатів науково-дослідної діяльності з метою визначення серед них найбільш перспективних.
5. Забезпечення набуття установою майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що створені в результаті її науково-дослідної діяльності та сприяння введенню їх в господарський оборот.
6. Інформаційно-аналітичне забезпечення робіт по створенню, охороні, захисту та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 9. Міжнародна система інтелектуальної власності.

Міжнародна охорона промислової власності. Паризька конвенція (1883 р.) "Про охорону промислової власності" і Міжнародний Союз з охорони промислової власності. Інші міжнародні угоди й договори з питань охорони промислової власності.

Порядок патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах. Принципи визначення доцільності й процедури правової охорони в іноземних державах. Правова охорона відповідно до національних законодавств. Правова охорона відповідно до договору про патентну кооперацію. Правова охорона відповідно до регіональних угод.

Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.

Контрольні питання для підготовки й розгляду на семінарському занятті:

1. Обґрунтуйте головну мету створення ВОІВ й основні характеристики структури ВОІВ.
2. Охарактеризуйте особливості членства в ВОІВ, а також характеристику союзів і договорів, адміністративних функцій які виконує ВОІВ.
3. Дайте визначення основних напрямків участі України в роботі ВОІВ й значення міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності для України.

4. Обґрунтуйте напрямки співробітництва в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності.

5. Проаналізуйте передумови міжнародних договорів з питань охорони промислової власності й міжнародних конвенцій у сфері охорони авторських прав і суміжних прав.

Тематика рефератів:

1. Мета створення всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

2. Основні характеристики структури ВОІВ.

3. Основні напрямки участі України в роботі ВОІВ та значення міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності для України.

4. Співробітництво в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності.

5. Міжнародні договори з питань охорони промислової власності.

6. Міжнародної класифікації об'єктів промислової власності.

Комплекс тестів

Тест № 1

Оцінка розробок проводиться на основі аналізу і зіставлення показників, що характеризують:

- а) науковий рівень розробки;
- б) економічне, соціальне та екологічне значення розробки;
- в) можливі шляхи комерціалізації та її економічну доцільність;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 2

Ноу-хау - це:

- а) інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням, яка: не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій; є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції та/або надання послуг; є визначеною, тобто описаною достатньо вичерпно, щоб можливо було перевірити її відповідність критеріям незагальновідомості та істотності;
- б) об'єкти оцінки - майно та майнові права, які підлягають оцінці;
- в) об'єкт права інтелектуальної власності - винаходи, корисні моделі, промислові зразки; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комп'ютерні програми; компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 3

Охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель) - це:

- а) патент;
- б) ліцензія;

- в) договір про технологічний трансфер;
- г) договір про комерціалізацію.

Тест № 4

Дозвіл на використання технологій або їх об'єктів, наданий у договорі про трансфер технологій особою (особами), якій (яким) належать майнові права на зазначені технології та/або їх об'єкти - це:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) договір про технологічний трансфер;
- г) договір про комерціалізацію.

Тест № 5

Об'єкти інтелектуальної, у тому числі промислової, власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому законодавством, об'єктом права власності - це: а) ноу-хау;

- б) нематеріальний актив;
- в) інновація;
- г) роялті.

Тест № 6

Визначте охоронний документ на такі об'єкти права інтелектуальної власності, як винахід, корисна модель, промисловий зразок:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) свідоцтво;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 7

Пріоритет винаходу в Держпатенті встановлюють:

- а) за датою надходження до Патентного відомства України останнього з відсутніх документів;
- б) за датою надходження до Патентного відомства України заявки;
- в) за датою, встановленою Патентним відомством України;
- г) за датою, встановленою Патентним відомством України, але не пізніше ніж протягом 30 днів з моменту подання заявки.

Тест № 8

Дата початку дії патенту:

- а) визначається днем подачі заявки в патентне відомство країни;
- б) визначається днем видачі патенту;
- в) визначається днем реєстрації заявки в патентному відомстві чи днем прийняття заявки до розгляду;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 9

Визначте, основні відмінності між винаходом і корисною моделлю:

- а) як корисні моделі патентами охороняються тільки ті рішення, що є пристроями;
- б) для отримання правової охорони на корисну модель не вимагається відповідність критерію «винахідницький рівень»;
- в) рівень творчої діяльності за корисною моделлю є вищим ніж за винаходом;
- г) вірні відповіді (а) і (б).

Тест № 10

Яке з тверджень щодо права авторства є вірним: а) право авторства є відчужуваним;

- б) право авторства може бути передано іншій особі після смерті автора;
- в) право авторства є невідчужуваним;
- г) вірні відповіді (б) і (в).

Тест № 11

Порушення авторського права - це:

- а) контрафакція;
- б) піратство;
- в) використання витворів науки, літератури, мистецтва, що охороняються авторським правом, без дозволу автора чи правовласника чи з порушенням договору про використання таких витворів;
- г) всі відповіді вірні.

Тест №12

Визначте, які об'єкти не можуть одержати правову охорону, бо не відповідають критеріям винаходу:

- а) програми для обчислювальних машин; результати художнього конструювання; топології інтегральних мікросхем; сорти рослин і породи тварин;
- б) відкриття, наукові теорії та математичні методи; методи організації та управління господарством; плани, умовні позначення, розклади, правила; методи виконання розумових операцій;
- в) всі відповіді вірні;
- г) об'єкти, які не відповідають критеріям винаходу.

Тест № 13

У патентознавстві термін винахід вживають:

- а) на означення інноваційних продуктів;
- б) термін не вживають в патентознавстві;
- в) на означення не будь-яких продуктів творчої діяльності;
- г) на означення продуктів творчої діяльності, які визнані державою і засвідчені охоронними документами на них.

Тест № 14

Результат інтелектуальної діяльності людини у будь-якій сфері технології, об'єктом якого може бути продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо) або процес (спосіб), а також нове застосування відомого продукту чи процесу - це:

- а) винахід (корисна модель);
- б) промисловий зразок;
- в) раціоналізаторська пропозиція;
- г) інновація.

Тест №15

Визначте охоронний документ на такі об'єкти права інтелектуальної власності, як торговельна марка та топографія:

- а) ліцензія;
- б) свідоцтво;
- в) патент;
- г) всі відповіді вірні.

Тест №16

Ліцензіат - це:

- а) особа, що передає права;
- б) особа, що приймає права;

- в) особа що придбала ліцензію;
- г) особа, що продала ліцензію.

Тест № 17

Результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання, об'єктом якого може бути форма, малюнок чи розфарбовування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

- а) винахід (корисна модель);
- б) промисловий зразок;
- в) раціоналізаторська пропозиція;
- г) інновація.

Тест № 18

Визначте охоронний документ на такі об'єкти права інтелектуальної власності, як винахід, корисна модель, промисловий зразок:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) свідоцтво;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 19

Чи існують нормативні вимоги відносно терміна охорони комерційної таємниці?

- а) так;
- б) ні, не існують;
- в) термін охорони - три роки;
- г) термін охорони - десять років.

Тест № 20

Заявка на патент - це перелік документів, необхідних для отримання Патенту, в тому числі:

- а) реферат, креслення, фотографії;
- б) опис суті рішення, що заявляється, із формулою винаходу;
- в) заява на винахід, промисловий зразок, товарний знак;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 21

Охоронним документом, що закріплює права суб'єктів права на сорт рослин є:

- а) патент;
- б) ліцензія;
- в) свідоцтво;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 22

Визначте промисловий зразок відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»:

- а) результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання. Він являє собою нематеріальне благо, результат інтелектуальної творчої діяльності, який може бути втілений у конкретних матеріальних носіях;
- б) технічне рішення, яке фірма вважає недоцільним патентувати з певних причин;
- в) винахід, використання якого дає змогу зробити якісно новий стрибок у певній галузі техніки, або створення нової галузі чи напряму в техніці;
- г) всі відповіді невірні.

Тест №23

МКВ в інтелектуальній власності - це:

- а) Міжнародна класифікація винахідників;
- б) Міжнародна класифікація винаходів;
- в) Міжнародна класифікація виробів;
- г) інше.

Тест № 24

В якому разі договір на видачу ліцензії та договір на реєстрацію товарного знака за кордоном вважаються недійсними?

- а) договори не були нотаріально засвідчені;
- б) договори не були зареєстровані в Держпатенті України;
- в) договори не були зареєстровані в патентному відомстві іноземної країни;
- г) у будь-якому разі договори є дійсними.

Тест № 25

Яке з тверджень є вірним:

- а) ноу-хау - це сукупність інформації, необхідна для найбільш ефективного здійснення якогось виробничого процесу або для випуску досконалого на даний момент виробу;
- б) ноу-хау є секретом виробництва, що обов'язково повинен бути пов'язаним з яким-небудь винаходом;
- в) ноу-хау являє собою знання і практичний досвід технічного, комерційного, адміністративного, фінансового або іншого характеру, які практично мають застосування у виробництві і професійній практиці, та не характеризуються секретністю або конфіденційністю;
- г) вірні відповіді (б) і (в).

Тест № 26

Дозвіл на використання технологій або їх об'єктів, наданий у договорі про трансфер технологій особою (особами), якій (яким) належать майнові права на зазначені технології та/або їх об'єкти - це:

- а) патент;
- б) договір про технологічний трансфер;
- в) договір про комерціалізацію;
- г) ліцензія.

Тест № 27

Визначення «ноу-хау» найбільш близьке за значенням до визначення:

- а) інновація;
- б) піратство;
- в) комерційна таємниця;
- г) секрет виробництва.

Тест № 28

Що не є порушенням авторських прав:

- а) перепродаж легальної копії;
- б) створення копії та її передача;
- в) всі дії є порушенням авторських прав;
- г) створення копії або її продаж.

Тест № 29

Визначте, які об'єкти не можуть одержати правову охорону, бо не відповідають критеріям винаходу:

- а) об'єкти, які не відповідають критеріям винаходу;

- б) відкриття, наукові теорії та математичні методи; методи організації та управління господарством; плани, умовні позначення, розклади, правила; методи виконання розумових операцій;
- в) програми для обчислювальних машин; результати художнього конструювання; топології інтегральних мікросхем; сорти рослин і породи тварин;
- г) всі відповіді вірні.

Тест № 30

Пріоритет винаходу в Держпатенті встановлюють:

- а) за датою, встановленою Патентним відомством України;
- б) за датою надходження до Патентного відомства України заявки;
- в) за датою надходження до Патентного відомства України останнього з відсутніх документів;

7. Методи навчання.

За дисципліною "Інтелектуальна власність" передбачається використання методики проблемного навчання, а також модульно-рейтингової системи навчання. Як форми навчання виступають інформативні, аналітичні й проблемні лекції.

<i>№</i>	<i>Теми</i>	<i>Методи навчання</i>
1	По всіх темах	Мозгова атака
2	Система інтелектуальної власності	Проблемні лекції
3	Об'єкти патентного права (винаходи, корисні моделі, промислові зразки)	Ситуаційний аналіз
4	Знаки індивідуалізації товарів та послуг. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	Тренінги
5	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	Рольові вправи
6	Управління правами інтелектуальної власності.	Ділові ігри
7	Міжнародна система інтелектуальної власності.	Кейс-метод
8	Економіка і управління комерціалізацією інтелектуальною власністю.	Баскет-метод

8. Форми контролю.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECT8.

Інтервальна шкала оцінок встановлює взаємозв'язки між рейтинговими показниками і шкалами оцінок.

ЗА ШКАЛОЮ ECT8	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85-89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75-84 (добре)		
B	70-74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60-69 (достатньо)		
EX	35-59 (незадовільно - з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
E	1-34 (незадовільно - з обов'язковим повторним курсом)		

1. Підсумкова контрольна робота за першим модулем - 10 балів
 2. Підсумкова контрольна робота за другим модулем - 10 балів
 3. Підготовка до аудиторних занять та засвоєння теоретичного матеріалу - 20 балів
 4. Робота на семінарських заняттях - 20 балів
 5. Виконання індивідуальних завдань - 20 балів
 6. Підсумковий семестровий контроль - 20 балів
- Разом: 100 балів**

9. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для самостійного вивчення курсу «Інтелектуальна власність» для студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» галузь знань 1801 «Специфічні категорії» спеціальності 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю» / Навчально-науковий інститут післядипломної освіти НУБіП України. – К.: ННІ ПО НУБіП України. – 2014 – 42 с.

11. Рекомендована література

– основна:

1. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право. – К.: КНТ, 2005. – 520 с.
2. Бондаренко С.В. Авторське право і суміжні права: Навчальний посібник. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2004. – 260 с.
3. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: Навч. Посібник. – Київ: Либідь, 2002. – 200 с.
4. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
5. Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності. Захист авторського права і суміжних прав. Захист права промислової власності. Навчальний посібник. – К.: Ін-т інтел. власності і права, 2003. – 64 с.
6. Мікульонок І.О. Основи інтелектуальної власності. – К.: Політехніка, 2005.
7. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О.Довгий, В.О.Жаров, В.О.Зайчук та ін. – К.: Форум, 2002. – 319 с.
8. Підопригора О.А., Підопригора О.О. Право інтелектуальної власності України. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 236 с.
9. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2005. - 108 с.
10. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / Заг ред. М.В.Паладія. – К.: ТОВ “Альфа-ППК”, 2004. – 56 с.
11. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П., Зінов В.Г., Суїні В.Г. Управління інтелектуальною власністю / За ред. П.М.Цибульова: монографія. – К. «К.І.С.», 2005. – 448 с.

– допоміжна:

1. Авторское право Украины: Сб.нормативно-правовых документов / Составитель В.В.Ситцевой – К., 1996.
2. Глухівський Л.Й. Власність інтелекту. – К.: Державний департамент інтелектуальної власності, 2002. – 140 с.

3. ДСТУ 3574-97 „Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення”.
4. ДСТУ 3575-97 „Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення”.
5. Закон України “Про авторське право і суміжні права” // Відомості Верховної Ради України, 1994. - №13.
6. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про авторське право і суміжні права” // Голос України, 16 серпня 2001 р., № 146 (2646).
7. Інтелектуальна власність в Україні: Правові засади: У 4-х т. / Заг. ред. О.Д.Святоцького. – К.: „Ін Юре”, 1999. – 672 с.
8. Козырев А.Н. Оценка интеллектуальной собственности. – М.: Экспертное бюро, 1997. – 280 с.
9. Крайнів П.П. Інтелектуальна економіка: управління інтелектуальною власністю. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2004. – 448 с.
10. Красовська А. Сучасний стан правової охорони об’єктів інтелектуальної власності в Україні // Інтелектуальна власність. - 2007. - №1. – С.4-7.
11. Литвин О., Пригода В., Верба І. Студентам про інтелектуальну власність // Інтелектуальна власність. – 2005. - №3. – С.65-67.
12. Мікульонюк І.О. Термінологія і правопис термінів у патентній документації // Інтелектуальна власність. – 2000. - №5. – С.19-25.
13. Ніколаєнко С.М. Проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування щодо захисту прав інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність. - 2007. - №2. – С.4-14.
14. Підпригора О.А. Авторське право і суміжні права // Цивільне право: Навч. посібник для студентів юридичних вузів і факультетів. – К., 1996.
15. Підпригора О.О. Авторське право і суміжні права // Законодавство України про інтелектуальну власність. – Харків, 1997.
16. Пузыня Н.Ю. Оценка интеллектуальной собственности и нематериальных активов. СПб: Питер, 2005. – 352 с.

17. Святоцький О.Д. Інтелектуальна власність в Україні: Правові засади та практика // Вид. дім “ Ін Юре”. – К., 1999.
18. Цыбулев П.Н. Маркетинг интеллектуальной собственности: Учеб. пособие. – К.: Инст. интел. собств. и права, 2004. – 184 с.
19. Конституція України. – К., 1996.
20. Савлицький М.І. Методологія конкурентного права // Право. – 2003. - №17.
21. Якушев С.В. Проблеми розвитку конкурентного права в Україні при вступі в СОТ. – К., 2004.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.wipo.int>.
2. <http://ukrpravo.com>.
3. <http://spon.kiev.ua>.
4. <http://sdip.kiev.ua>.
5. <http://febras.ru>.
6. <http://fips.ru>.